

Jaarstukken 2017

Versie: 8.0.0.0.0.0

10

Werk en Inkomen

Werk en Inkomen

<i>Programmanummer</i>	10
<i>Commissie</i>	Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Werk en inkomen, Wijken en Financiën

De missie van het programma Werk en Inkomen luidt:

"De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet."

Ontwikkelingen in 2017

Ontwikkeling aantal uitkeringen

Op 31 december 2017 werden in Leiden 3311 bijstandsuitkeringen verstrekt. Eind 2016 was dat aantal 3338. De piek van het aantal uitkeringen in 2017 was 3453. Met de daling in de tweede helft van 2017 kwam eindelijk een einde aan een periode van bijna tien jaar waarin het aantal uitkeringen alleen maar steeg. In de periode 2008 - 2014 was de oorzaak de financiële en economische crisis. Daarna trad in 2015 de Participatiewet in werking. De afsluiting van de toegang tot Wajong (voor mensen met arbeidsmogelijkheden) en WSW leidde tot meer bijstandsuitkeringen. Ook de verhoogde instroom van vluchtelingen in 2015 en 2016 is een belangrijke oorzaak van de stijging geweest. Tenslotte leidt ook de verhoging van de AOW-leeftijd tot meer bijstandsgerechtigden.

Nu het economisch goed gaat, zien we de instroom dalen. Ook het aantal Leidse niet werkende werkzoekenden (personen van 15 tot 74 jaar die als werkzoekend zijn ingeschreven bij het UWV) daalde, van 6350 in december 2016 naar 4712 in december 2017.

Uit de nieuwe instroom vindt de grootste uitstroom naar werk plaats. Door de dalende instroom neemt ook de uitstroom af, maar per saldo daalde het bestand. De uitstroom naar werk van mensen, die al langer in de uitkering zitten, is laag. Zij profiteren niet van de economische hoogconjunctuur. Maar ook de afstand tot de arbeidsmarkt van mensen die nieuw in de bijstand instromen is veranderd; het betreft steeds meer een instroom van mensen met complexe problematiek en jongeren met beperkingen (voorheen de Wajong doelgroep). Dit zijn jongeren die aangewezen zijn op een garantiebaan of dagbesteding.

In de loop van 2017 nam het College extra maatregelen (BW 17.0273) om de uitkeringsafhankelijkheid te verminderen. Actief beleid op dit punt is ook een voorwaarde om in aanmerking te komen voor de vangnet regeling, de extra bijdrage waar de gemeente aanspraak op maakt bij een tekort op het uitkeringenbudget, dat door het Rijk wordt verstrekt. In 2017 was het tekort ten opzichte van het rijksbudget € 4,9 miljoen. Net als voor 2016 zal de gemeente ook voor 2017 een beroep op deze regeling doen. De vangnetregeling, die pas in 2018 kan worden aangevraagd, bedraagt € 1,25 miljoen voor Leiden. Bij de aanvraag wordt o.a. een analyse van de oorzaken opgenomen.

Het College heeft onderstaande maatregelen genomen om het tekort terug te dringen:

- Bestrijden van adresgerelateerde fraude,
- Versterken van de nalevingsbereidheid van gemaakte afspraken door per 3 maanden contact te laten plaatsvinden tussen klantmanager en klant,

- Afleggen van huisbezoeken aan klanten die op de laagste twee treden van de participatieladder staan, met als doel hen te activeren (project DOOR),
- Strenger zijn aan poort,
- Voortzetten sluitende aanpak voor jongeren tot 27 jaar (project JA),
- Stringent(er) toepassen van maatregelen bij niet voldoen aan re-integratieverplichtingen,
- Uitbreiden van de formatie klantmanagers en medewerkers fraudepreventie,
- Meer inzetten op parttime werk,
- Stimuleren van parttime ondernemerschap,
- Niet-uitkeringsgerechtigde ondernemers die een beroep doen op bijzondere bijstand of minimabeleid worden ondersteund om te voorkomen dat hun bedrijf failliet gaat,
- Snelle(re) integratie van statushouders door de 24x24 aanpak (project JAS),
- Inzetten van taalaanbod voor laaggeletterden met als doel uitstroom naar de arbeidsmarkt mogelijk te maken dan wel te bevorderen (Project JAS-Plus),
- Omklappen van stages voor Pro/VSO leerlingen naar een garantiebaan,
- Aanbieden van Stage Nieuwe Stijl voor afgestudeerde hoger opgeleide jongeren tot 29 jaar,
- Bevorderen vakmanschap van klantmanagers,
- Uitvoeren pilot jongeren en schulden (Debt to no debt),
- Maximaal benutten van de beschikbare ESF-subsidieregelingen,
- Samenwerken DZB/RL-Leiden met uitzendbureau (Leidse Kracht powered by Randstad),
- Het regionaal aanpassen van de re-integratieverordening (harmoniseren en aanbod vergroten van re-integratiemogelijkheden),
- Inzetten op betere en meer intensieve werkgeverscontacten,
- Bezien in hoeverre er mogelijk onrecht bijstand wordt verleend aan arbeidsmigranten die met een tijdelijk doel naar Nederland zijn gekomen en niet hun hoofdverblijf in Nederland hebben,
- Innoveren van het re-integratie-aanbod.

De Re-integratieverordening 2017 is in oktober in de Raad vastgesteld. Doelstelling was naast actualisering in verband met wijzigingen in de Participatiewet invulling te geven aan de harmonisering van de re-integratie-instrumenten in de Arbeidsmarktregio Holland Rijnland.

Ontwikkeling projecten JA

De doelgerichte aanpak van project JA is in 2017 ingezet voor andere doelgroepen, o.a. statushouders (project JAS). Project JAS is erop gericht om statushouders economische zelfstandigheid en een zelfstandige positie in de samenleving te laten bereiken. Zij worden begeleid naar school of werk. De Leidse aanpak om statushouders met een bijstandsuitkering intensief te begeleiden is ontstaan vanuit ervaringen met deze doelgroep tijdens eerdere vluchtelingencrisis de afgelopen 30 jaar.

In 2017 zijn de activiteiten en trainingen, de geschreven en ongeschreven principes die onder de Leidse aanpak liggen, besproken en vastgelegd.

Voor het educatieve programma Leidse inburgering wordt tot november 2019 ook gebruik gemaakt van Europese subsidie (AMIF).

Ontwikkelingen bij het Rijk

Er zijn in 2017 relatief weinig initiatieven of maatregelen van de Rijksoverheid geweest met gevolgen voor het programma Werk en Inkomen. Per 1 januari 2017 zijn wijzigingen in de Participatiewet in werking getreden die belemmeringen om in de doelgroep banenafpraak te worden opgenomen moesten wegnemen. Daarnaast is het aanbieden van beschut werk, net zoals voor iedere gemeente, een jaarlijks vast te stellen minimum aantal werkplekken, verplicht geworden. Een laatste maatregel van het vorige kabinet was de invoering van de Participatieverklaring per 1 oktober 2017.

Circa 75% van de gemeenten, waaronder Leiden, kwamen niet uit met het rijksbudget (BUIG) waaruit de bijstandsuitkeringen worden bekostigd en kampten met forse tekorten. Het Ministerie van SZW werkte aan de doorontwikkeling van het verdeelmodel bijstandsuitkeringen 2018. Dit heeft in 2017 nog niet geleid tot aanpassingen.

Omdat de kabinetsformatie lang duurde hadden de afspraken in het regeerakkoord nog geen gevolgen voor het gemeentelijk beleid. Voor het programma Werk en Inkomen staan in het Regeerakkoord voornemens over de vervanging van loonkostensubsidie door loondispensatie en een andere aanpak van de inburgering van nieuwkomers.

Ontwikkelingen Minimabeleid

De toename van het beroep op het minimabeleid wordt gezien als een succes omdat hiermee een wens, het terugdringen van niet-gebruik, is gerealiseerd maar het leidde wel tot fors hogere kosten. Deze ontwikkelingen roept de vraag op of het minimabeleid in deze vorm toekomstbestendig is. Daarbij is ook de vraag aan de orde of de gemeente Leiden met haar beleid daadwerkelijk bereikt dat er meer mensen meedoen. De mogelijkheden van een ander, goedkoper én effectiever minimabeleid worden onderzocht. Extra aandacht moet worden besteed aan de toenemende kosten van bewindvoering.

Ontwikkelingen Schuldhulpverlening

Op het beleidsonderdeel Schuldhulpverlening is een daling van het bestand te melden mede door actievere inzet op het dossier. Er is een daling van de instroom. Het nieuwe Beleidsplan Schuldhulpverlening 'Preventief, laagdrempelig, maatwerk en integraal' (RV 17.0040) is door de gemeenteraad vastgesteld. Dit beleidsplan bevat meer maatwerk, laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening en er is meer aandacht voor kwetsbare groepen.

In 2017 is gestart met de pilot *Debt? to no Debt!* In deze pilot wordt geëxperimenteerd met nieuwe vormen van schuldhulpverlening voor jongeren. De betrokken partijen – waaronder Stadsbank, ExposeYour en enkele schuldeisers - ervaren de samenwerking als positief, zo blijkt uit de tussenevaluatie die uw raad heeft mogen ontvangen.

Ook is het Preventieplan geëvalueerd en herzien. Er wordt nog meer ingezet op het voorkomen van (verergering van) schuldenproblematiek. In het kader van preventie wordt samengewerkt met het UWV: WW-gerechtigden krijgen een financiële check om zich voor te bereiden op de veranderende financiële situatie. Een belangrijk speerpunt in het Preventieplan is ook vroegsignalering van betalingsachterstanden.

Er is in 2017 een pilot vroegsignalering uitgevoerd. Woningcorporaties gaven huurachterstanden door aan het *Snelle Hulp bij Schulden* team dat op huisbezoek ging. Op basis van de evaluatie daarvan, is besloten door te gaan met vroegsignaleren en de aanpak te verbreden. Dat betekent dat in *alle* Leidse wijken vroegsignalering zal plaatsvinden en dat ook signalen van onder meer energiebedrijven, zorgverzekeraars en SVB worden opgepakt.

In het *Snelle hulp bij Schulden* team werken medewerkers van de Stadsbank en de SWT's samen. Hierdoor is er uitwisseling van kennis en ervaring en verbetert de (warme) overdracht van cliënten. Bij een aantal wijkteams verzorgt de Stadsbank daarnaast inloopsprekuren.

Cliënten hebben een vast aanspreekpunt bij de Stadsbank én kunnen gekoppeld worden aan een Schuldhulpmaatje. Digitale dienstverlening stelt burgers en cliënten in staat om zelf (eventueel met hulp van familie, vrienden, vrijwilligers of professionals) antwoorden te vinden op hun financiële hulpvragen. Dit is verder uitgewerkt in het eerder genoemde Preventieplan.

Sinds 1 mei 2017 verstrekt de Stadsbank geen sociale leningen meer. Bijstandsgerechtigden kunnen nog wel leenbijstand aanvragen bij Werk en Inkomen. Overige inwoners worden doorverwezen naar de kredietbank Nederland.

Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doelen en prestaties bij 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten project Jongeren op de Arbeidsmarkt (Project JA)	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	⚡
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	⚡

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie

2015 was het laatste jaar van de afbouw van de gedwongen winkelnering bij de roc's. Voor de eind 2016 na een aanbesteding gecontracteerde taalaanbieders was 2017 een opstartjaar. De overgang naar een geheel nieuwe infrastructuur is afgerond. Het gesubsidieerde educatieaanbod in Leiden is nu verdeeld over NL Educatie (private aanbieder), JA+ en BplusC (Taalhuis).

10A1.3 Inzetten project Jongeren op de Arbeidsmarkt (Project JA)

In 2017 heeft Project JA 506 jongeren begeleid. 199 jongeren zijn uitgestroomd waarvan 73 naar werk, 26 naar een opleiding en 100 vanwege andere redenen (o.a. verhuizing, inkomen partner, aangaan relatie etc.). 211 personen hebben deelgenomen aan de educatieprogramma's van JA+. Daarvan zijn er 17 uitgestroomd naar werk.

Project JAS (statushouders) had sinds de start 530 deelnemers uit Leiden en de regio. Op 31 december 2017 waren er 328 deelnemers uit Leiden.

10A2.2 Inzetten beschut werk

In 2017 waren er 11 personen met de indicatie Beschut werk via de Stichting Participatiewerk Regio Leiden, bij DZB aan het werk. Het rijk geeft voor Leiden een ruimte van 26 personen aan. In principe krijgt elke burger met de indicatie Beschut Werk een baan aangeboden, tot de door het Rijk vastgestelde formatieve ruimte is gevuld. De indicatie Beschut Werk, onderdeel van de Participatiewet, wordt sinds 2015 afgegeven door de UWV voor mensen die alleen kunnen werken met aanpassingen en begeleiding die een reguliere werkgever niet kan bieden. De gemeente Leiden heeft geen invloed op de indicatiestelling door het UWV.

10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie

Het lukt nog steeds goed om Garantiebanen te creëren bij reguliere bedrijven. Voor de Banenafpraak zijn 106 plaatsingen gerealiseerd, waar er 120 waren geprognosticeerd. Er zijn 8 plaatsingen die al 2 jaar of langer duren. Streefgetal was 20.

Verbonden partijen

De onderstaande Verbonden Partijen leveren een bijdrage aan dit beleidssterrein. Zie voor meer informatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Stichting Participatiewerk Regio Leiden

Deze stichting is opgericht zodat medewerkers die (na afschaffing van de WSW) aangewezen zijn op Beschut Werk, werken in DZB-Diensten of gedetacheerd zijn bij reguliere bedrijven voor maximaal 23 maanden, door middel van een eigen arbeidsvoorwaardenpakket aan het werk kunnen, zonder ambtenaar te worden.

DZB Partycatering BV

De BV had ten doel om cateringsactiviteiten uit te voeren in nauwe samenwerking met DZB. In 2017 zijn de cateringsactiviteiten gestopt. De BV blijft bestaan als lege BV. Er zijn nog een klein aantal arbeidscontracten in de BV, die in 2018 afgewikkeld worden. Naar verwachting wordt de BV in 2019 opgeheven.

Coöperatieve Zakelijke Post Nederland UA

Kennisuitwisseling ter ondersteuning van de exploitatie van post activiteiten door DZB.

Effectindicatoren bij 10A Arbeidsparticipatie

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk						
10A1.a Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking)	67%	67%	66%	-	68%	CBS*(wsjg-BBV)
10A1.b Aantal banen per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	770	767	773	802	700	LISA*(wsjg-BBV)
10A1.c Werkloze jongeren, percentage 16- tot en met 22-jarigen	0,94%	1,00%	-	-	0,65%	Verwey Jonker Instituut/ Kinderen in Tel* (wsjg-BBV)
Doel 10A2 Mensen met loonwaarde onder het minimumloon werken zo regulier mogelijk						
10A2.a Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	-	22	17	20**	22	CBS* (wsjg-BBV)
10A2.b Aantal Leidse SE's***	702	680	643	601	610	DZB
10A2.c Aantal (nieuw) beschut werk	-	2	7	11	30	DZB
10A2.d Aantal loonkostensubsidie banenafpraak (via DZB)	-	25,5	85	106****	120	DZB
10A2.e Aantal loonkostensubsidie banenafpraak, langer dan twee jaar (via DZB)	nvt	nvt	nvt	nvt	-	DZB
10A2.f Aantal opstapsubsidies eerste jaar	-	60	51	49	60	DZB
10A2.g Aantal opstapsubsidies tweede jaar*****	-	-	-	22	40	DZB

* Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) 2015 stelt een aantal indicatoren voor alle gemeenten verplicht. Bij 10A zijn er vier opgenomen, te herkennen aan de aanduiding (wsjg.nl - BBV) bij de bron. Dit verwijst naar de plek waar alle indicatoren voor alle gemeenten te vinden zijn: www.waarstaatjegemeente.nl. Gemeenten zijn verplicht de bron te hanteren die daar aangegeven staat. Dat maakt vergelijking tussen gemeenten mogelijk.

** De waarde voor 2017 is een voorlopig cijfer gebaseerd op het eerste half jaar.

*** SE=standaardeenheid (vgl. fte). Aantal correspondeert met de hoogte van het door het Rijk beschikbaar gestelde budget.

Er zijn 601 SE. Leiden ontvangt voor 854 SE subsidie (alle WSW-medewerkers ongeacht de woonplaats).

****106 personen in een garantiebana, waarvan 80 met loonkostensubsidie.

***** Vanaf 2018 is er op grond van de afspraken in het Werkbedrijf geen tweede jaar opstapsubsidie meer.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [LeideninCijfers](#).

Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doelen en prestaties bij 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen

Het budget voor de declaratieregeling is niet toereikend voor het aantal mensen dat de declaratieregeling aanvraagt. Klanten zijn inmiddels beter geïnformeerd over de kosten die te declareren zijn. Hierdoor benutten klanten in 2017 een groter deel van hun totaal te declareren bedrag (€ 210,-) dan in 2016. Er wordt

een onderzoek uitgevoerd worden naar de effectiviteit en toekomstbestendigheid van het armoede- en minimabeleid. De Wethouder heeft de Raadscommissie hierover geïnformeerd.

Effectindicatoren bij 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement						
10B1.a Percentage kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezinnen	7,96%	8,28%	-	6,4%	-	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel* (wsjg-BBV)
10B2.a Aantal verstrekte tegemoetkomingen op grond van de declaratieregeling **	4.996	6.214	10.126**	7.681***	4.000	W&I

* Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) 2015 stelt een aantal indicatoren voor alle gemeenten verplicht. Deze zijn te herkennen aan de aanduiding (wsjg.nl - BBV) bij de bron. Dit verwijst naar de plek waar alle indicatoren voor alle gemeenten te vinden zijn: www.waarstaatjegemeente.nl. Gemeenten zijn verplicht de bron te hanteren die daar aangegeven staat. Dat maakt vergelijking tussen gemeenten mogelijk.

** De tegemoetkomingen gaan over toekenning van minimaalbeleid; bij een huishouden van meerdere personen, bv een gezin met 3 kinderen is er maar 1 tegemoetkoming (de toekenning van de declaratieregeling van het totale gezin) maar kunnen er vervolgens 15 declaraties door het gezin zijn gedaan. Daarnaast zitten in dit aantal (de 10.126) ook de aanmeldingen in het kader van het jeugdsport/en -cultuurfonds en de declaraties voor de regeling schoolbijdragen.

*** Dit is inclusief 357 aanmeldingen voor het jeugdsport- en jeugdcultuurfonds.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op *LeideninCijfers*.

Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doelen en prestaties bij 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet loaw, loaz, Bbz inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal

De extra inspanningen op terugvordering en verhaal hebben geen extra resultaat opgeleverd. De groep zogeheten rode debiteuren (onvindbaar) is niet verminderd, waardoor er niet tot een aflossingsregeling gekomen kan worden. Eerder heeft ook een landelijk incassobureau, Cannock Chase, getracht deze groep debiteuren te verminderen maar is daarin niet succesvol geweest. Daarnaast is er geen aflos capaciteit van kostendelers, zodat op vorderingen van die groep geen aflossing plaatsvindt.

Deze factoren beïnvloeden de incassoquote. De raad heeft de incassoquote verlaagd van 22% naar 15%. De realisatiewaarde is 14% waarmee de, door de raad gestelde, norm bijna is gehaald.

Effectindicatoren bij 10C Inkomensvoorzieningen

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning						
10C1.a Personen met een bijstanduitkering, aantal per 1.000 inwoners	-	43,3	44,4	45,4**	44,0	CBS (via wsjg-BBV)*
10C1.b Percentage ontvangen bedrag van het totaalsaldo vorderingen (incassoquote)	15%	14%	12%	14%	15%	W&I
10C1.c Percentage personen met schuld, inclusief fraude, met wie nog geen afspraak tot aflossing is gemaakt	24%	16,5%	21%	17,8%	16%	W&I

* Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) 2015 stelt een aantal indicatoren voor alle gemeenten verplicht. Deze zijn te herkennen aan de aanduiding (wsjg.nl - BBV) bij de bron. Dit verwijst naar de plek waar alle indicatoren voor alle gemeenten te vinden zijn: www.waarstaatjegemeente.nl. Gemeenten zijn verplicht de bron te hanteren die daar aangegeven staat. Dat maakt vergelijking tussen gemeenten mogelijk.

**Vorig jaar werd deze indicator gemeten per 10.000 inwoners en nu per 1.000. Daarom zijn de realisatie- en streefwaarden een factor 10 lager dan in de Programmabegroting 2017. De waarde van 2017 is een voorlopig cijfer gebaseerd op het eerste half jaar.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [LeideninCijfers](#).

Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Doelen en prestaties bij 10D Schuldhulpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van budgetbeheer, stabilisatietrajecten en overige preventieve maatregelen	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	✓

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Effectindicatoren bij 10D Schuldhulpverlening

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen						
10D1.a Aantal deelnemers aan preventieve trajecten	416	303	322	312*	395	Stadsbank
Doel 10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost						
10D2.a Aantal schuldbemiddelingstrajecten en saneringskredieten	207	201	200	176	250	Stadsbank
10D2.b Aantal geslaagde schuldbemiddelingstrajecten en saneringskredieten	122	112	166	124	125	Stadsbank

*Monitoring van deze indicator is samengesteld uit het aantal gestarte stabilisaties, budgetbeheerrekeningen en deelnemers aan cursussen, en niet de preventie activiteiten vanuit het Preventieplan. Hierdoor is het jaarcijfer onvolledig. Eind 2017 vindt een actualisatie van het huidige Preventieplan plaats. De resultaten zullen worden opgenomen in een opnieuw te definiëren indicator preventie programmabegroting 2019.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [LeideninCijfers](#).

Kaderstellende beleidsstukken

In 2017 zijn de volgende kaderstellende beleidsstukken vastgesteld:

- RV 17.0040 Beleidsplan Schuldhulpverlening Preventief ,laagdrempelig, maatwerk en integraal
- BW 17.0273 Maatregelen tekort Buigbudget
- RV 17.0060 Van armoedebestrijding bij kinderen naar Kindgericht Armoedebeleid
- RV 17.0046 Re-integratieverordening Participatiewet 2017

Programmabudget

Werk en inkomen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2016	Begroting 2017	Wijziging Begroting	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil 2017
Arbeidsparticipatie	Lasten	51.513	42.088	-1.480	40.608	37.070	3.539
	Baten	-25.581	-23.554	7.551	-16.003	-13.982	-2.021
Saldo		25.931	18.534	6.071	24.605	23.088	1.518
Maatsch. participatie en onderst. minima	Lasten	9.950	8.605	2.425	11.030	11.282	-252
	Baten	-300	-272	-345	-617	-673	56
Saldo		9.650	8.333	2.080	10.413	10.608	-195
Inkomensvoorzieningen	Lasten	63.295	55.478	5.628	61.107	61.282	-175
	Baten	-49.877	-48.716	-3.618	-52.334	-51.954	-380
Saldo		13.418	6.762	2.011	8.773	9.328	-555
Schuldhulpverlening	Lasten	2.549	1.372	282	1.655	1.590	65
	Baten	-342	-369	-124	-493	-438	-55
Saldo		2.207	1.003	158	1.161	1.152	9
Programma	Lasten	127.307	107.544	6.856	114.400	111.223	3.176
	Baten	-76.101	-72.911	3.464	-69.447	-67.047	-2.400
Saldo van baten en lasten		51.206	34.633	10.320	44.953	44.177	777
Reserves	Toevoeging	1.471	439	1.185	1.624	1.865	-241
	Onttrekking	-1.858	-327	-1.554	-1.881	-1.465	-416
Mutaties reserves		-387	112	-369	-257	400	-657
Resultaat		50.819	34.744	9.952	44.696	44.576	120

Reserves programma 10 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2016	Begroting 2017	Wijziging Begroting	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil 2017
DZB Bedrijfsreserve dzb-Leiden wsw	Toevoeging	699	0	0	0	241	-241
	Onttrekking	-1.577	-109	-795	-904	-795	-109
Saldo		-879	-109	-795	-904	-554	-350
DZB Reserve zachte landing rijksbez. Wsw	Toevoeging	397	439	1.185	1.624	1.624	0
	Onttrekking	-148	0	-524	-524	-481	-43
Saldo		249	439	661	1.100	1.143	-43
DZB Reserve frictiekosten ID/WIW DZB	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-132	-143	0	-143	-131	-12
Saldo		-132	-143	0	-143	-131	-12
Reserve zachte landing 3D's P10	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-75	-175	-250	-24	-226
Saldo		0	-75	-175	-250	-24	-226
Reserve flankerend beleid P10	Toevoeging	75	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		75	0	0	0	0	0
Reserve Fonds Debt? to no Debt!	Toevoeging	300	0	0	0	0	0

Reserves programma 10 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2016	Begroting 2017	Wijziging Begroting	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Verschil 2017
	Onttrekking	0	0	-60	-60	-34	-26
Saldo		300	0	-60	-60	-34	-26
Totaal	Toevoeging	1.471	439	1.185	1.624	1.865	-241
	Onttrekking	-1.858	-327	-1.554	-1.881	-1.465	-416
Reserves programma 10		-387	112	-369	-257	400	-657

Toelichting op beleidsterreinen met financiële afwijkingen (op de lasten en/of baten) > € 250.000

Arbeidsparticipatie

Het project JAS heeft meer budget gekregen in 2017 doordat er meer incidentele rijksmiddelen, via de algemene uitkering, zijn ontvangen. Oorzaak was dat er ook in 2017 meer statushouders zijn gehuisvest dan verwacht. Daardoor neemt ook het aantal deelnemers aan het 2-jarige project JAS toe, wat in 2018 en 2019 tot extra kosten zal leiden. Het extra budget, grotendeels bedoeld ter dekking van de kosten in 2018 en in mindere mate 2019, heeft in 2017 geleid tot een voordeel van € 670.000. Op de balans stonden nog middelen voor het project 'van uitkering naar school'. Dit project is al afgerond en daardoor viel het bedrag vrij en zorgt voor een niet-geraamde bate van € 156.200. De rijksuitkering volwasseneneducatie 2017 is volledig besteed in 2017. In de begroting was er rekening mee gehouden dat er nog meer zou worden besteed en werd € 172.000 extra geraamd in de decemberwijziging, gedekt uit niet-bestede middelen uit voorgaande jaren. Dat is uiteindelijk niet nodig gebleken waardoor er op de lasten een voordeel is ontstaan van € 172.000 en op de baten een nadeel van € 172.000. Werk en Inkomen heeft subsidies (Visie-R en Jobhulpmaatje) namens DZB verstrekt en vervolgens bij DZB in rekening gebracht. Dat heeft geleid tot een voordeel op de baten van € 70.000.

DZB

Bij de arbeidsparticipatie ontstaat bij de lasten een voordeel van € 2.729.000 en bij de baten een nadeel van € 2.087.000. Beide resultaten ontstaan voor het overgrote deel doordat in de begroting baten van de afdeling Catering als externe inkomsten zijn aangemerkt en bij de realisatie hiervan als interne leveringen/ inkomsten. Deze laatste inkomsten worden vanaf 2017 door de BBV/overhead-regels verwerkt als negatieve post aan de lastenkant. Betreffende inkomsten belopen een bedrag van € 1.752.000 en zijn dus abusievelijk afwijkend verantwoord. Het andere deel van het voordeel aan de lastenkant € 977.000 (=€ 2.729.000/- € 1.752.000) ontstaat voor het overgrote deel uit lagere loonkosten P-wetters door het achterblijven van de instroom.

Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft geleid tot een nadeel van € 142.000. De verwachting dat door de aantrekkende economie er minder mensen een beroep zouden doen op kwijtschelding is niet uitgekomen. In 2017 is via de 1e en 2e bestuursrapportage in totaal € 1,5 miljoen toegevoegd aan het budget vanwege de extra verstrekkingen minimabeleid en bijzondere bijstand. Het afhandelen van extra aanvragen heeft geleid tot € 86.000 extra uitvoeringskosten. Daarnaast heeft een licht hoger gebruik van de sociaal-medische kinderopvang geleid tot € 26.000 extra kosten.

Inkomensvoorziening

De inkomsten uit de inter-temporele regeling zijn € 298.000 lager. Dit werd pas bekend in december. Deze SZW-regeling was ter compensatie van de extra bijstandskosten voor statushouders. In het rijksbudget 2017 (T-2 systematiek) was namelijk onvoldoende rekening gehouden met de extra instroom van statushouders in 2016. De kosten van de BBZ (bijstand voor zelfstandigen) kunnen grotendeels worden gedeclareerd bij het Rijk. Doordat de kosten € 110.000 lager zijn dan geraamd, kan er ook € 110.000 minder gedeclareerd worden. Herberekeningen van eerder verstrekte loonkostensubsidies en laat ingediende declaraties van loonkostensubsidies, soms met een ingangsdatum in 2016, in de periode september t/m november hebben geleid tot een incidenteel nadeel van € 249.000.

Het rijksbudget (BUIG) 2017 bedraagt € 46,5 miljoen. De kosten van bijstandsuitkeringen minus opbrengsten uit terugvordering in 2017 zijn € 51,4 miljoen. Het tekort ten opzichte van het rijksbudget bedraagt € 4,9 miljoen. Door het tekort komt Leiden in aanmerking voor een vangnet-uitkering van het Rijk van € 1,25 miljoen over 2017.

Schuldhelpverlening

Er zijn geen relevante afwijkingen in 2017.

Toelichting op afwijkingen Reserves

Bedrijfsreserve DZB Leiden

Aan de Bedrijfsreserve DZB is een bedrag toegevoegd ad € 240.886 doordat over 2017 een voordelig rekening resultaat is gerealiseerd en het plafondbedrag van de bedrijfsreserve nog niet is bereikt. Na deze storting is het plafondbedrag bereikt, waardoor van het voordelig rekening resultaat € 92.455 niet is gestort. Daarnaast is € 109.000 minder onttrokken i.v.m. lagere kosten van het project Leidse Kracht. Hiervoor is binnen de bedrijfsreserve een afzonderlijk budget gereserveerd.

Reserve zachte landing rijksbezuinigingen WSW/DZB

Er zijn minder frictiekosten in 2017 dan geraamd. De onttrekking is daardoor € 42.753 lager.

Reserve frictiekosten ID/WIW

De frictiekosten WIW zijn € 11.611 lager uitgevallen en daardoor is € 11.611 minder onttrokken.

Reserve Fonds Debt? to no Debt

De deelnemers aan de pilot zijn gespreid over het jaar gestart en daardoor zijn de opstartkosten € 26.000 lager uitgevallen in 2017. Daardoor is de onttrekking aan de reserve ook € 26.000 lager.

Reserve zachte landing 3D

De kosten konden grotendeels uit het reguliere budget worden betaald, waardoor er € 225.985 minder onttrokken is.

Investeringsen

Overschrijdingen op investeringskredieten

Binnen dit programma zijn per 31-12-2017 geen overschrijdingen op investeringskredieten.

Toelichting op investeringskredieten ouder dan 3 jaar die niet afgesloten worden bij de jaarrekening 2017

Niet van toepassing.

2.2.11 Algemene middelen

Inleiding

In de begroting en rekening maken we onderscheid tussen specifieke en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen zijn bijvoorbeeld opbrengsten voor het ophalen van afval, het verstrekken van vergunningen, het onderhouden van het riool en het vertrekken van reisdocumenten. Zij hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting.

Anders dan de specifieke dekkingsmiddelen, zijn de algemene dekkingsmiddelen vrij te besteden. Dit is niet aan een bepaald programma of doel gebonden. De algemene dekkingsmiddelen leveren de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 1 tot en met 10 en zijn ingedeeld naar de voorgeschreven categorieën en onvoorzien.

Lokale heffingen

In de paragraaf Lokale heffingen is een toelichting gegeven op de opbrengst van belastingen en is aangegeven welk beleid we voor de verschillende belastingen voeren. De kosten van invordering van de belastingen en de waardebeoordeling van de onroerende zaken zijn geraamd in programma 1 Bestuur en dienstverlening.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens het in de Financiële verhoudingswet opgenomen verdeelstelsel een uitkering uit het gemeentefonds. Het verdeelstelsel houdt rekening met onderlinge verschillen in de kosten waar de gemeenten voor staan en met verschil in draagkracht van de gemeenten (de belastingcapaciteit). De algemene uitkering is bestemd voor de bekostiging van autonome taken van de gemeente. Dat zijn taken die veelal dicht bij de burger liggen. De grootte van het gemeentelijk aandeel is voor de gemeenten een gegeven, maar zij is vrij in het besteden daarvan.

De groei of krimp van het gemeentefonds hangt af van de ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Eenvoudig gezegd: als het Rijk meer uitgeeft, dan groeit het gemeentefonds navenant mee, en andersom. De ontwikkeling van de algemene uitkering staat verder toegelicht in de financiële rekening.

Dividend

De belangrijkste deelnemingen van Leiden zijn productie- en leveringsbedrijf Nuon Energy NV, netwerkbedrijf Alliander NV, Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DUNEA) en NV Bank voor Nederlandse Gemeenten. De ontvangen dividenden worden bij de prestatie van deze deelnemingen verantwoord. Leiden droeg de laatste tranche van haar aandelen in Nuon Energy NV op 1 juli 2015 over aan Vattenfall.

Financiële functie

In de paragraaf Financiering gaan we in op de financiering van de gemeente en de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Voor een uitgebreide toelichting op de ontwikkeling van het resultaat op geldleningen en op bespaarde rente verwijzen wij naar die paragraaf.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De overige algemene dekkingsmiddelen zijn de stelposten concern, oninbare vorderingen, saldi kostenplaatsen bedrijfsvoering en plankosten.

- **Op stelposten concern** zijn de budgetten en taakstellingen opgenomen die nog niet direct aan een specifieke prestatie kunnen worden toebedeeld. Leiden streeft er naar (conform een eis van de provincie) om zo min mogelijk en zo kort mogelijk stelposten in de begroting op te nemen. Als een stelpost niet concreet en realiseerbaar is, dan kan de toezichthoudende provincie oordelen dat deze niet bijdraagt aan een structureel sluitende begroting en meerjarenraming. Wij voeren regelmatig overleg met de provincie over de voortgang en invulling van de stelposten.
- **Oninbare vorderingen** is de mutatie op de voorziening oninbare vorderingen voor de vorderingen op reguliere debiteuren en de vorderingen op (ex-)bijstandsgerechtigden.
- **Op saldi kostenplaatsen bedrijfsvoering** staan de lasten en baten die volgens de systematiek niet rechtstreeks ten gunste of ten laste van prestaties binnen de programma's kunnen worden gebracht. Een eenduidige en integrale kostenverdeelssystematiek deelt zo lasten en baten van (ondersteunende) afdelingen toe aan de prestaties en dus aan de programma's.
- Het budget voor de **plankosten definitiefase** komt voort uit de nota Plankosten Leiden (RB 12.0153).